

Til: Instituttstyret
Fra: Instituttleder

Sakstype: V-sak
Møtesaksnr.: sak 27/17
Møtenr.
Møtedato: 6.12.2017
Notatdato: 30.11.2017
Arkivsaksnr.:
Saksbehandler: Tor Egil Førland

Stipendiatfordeling

IAKH får ph.d.-stipendiater på tre måter: gjennom eksternfinansierte forskningsprosjekter, gjennom tildeling fra fakultet, og gjennom egne budsjettmidler. Antallet i den første gruppen varierer med prosjektene; de tre siste årene har det kommet hhv 1, 2 og 2. Det må være et prioritert mål for instituttet å få opp dette tallet slik at prosjekter blir hovedveien til stipendiater. Den siste gruppen avhenger av hvor mye instituttstyret setter av i budsjettet; de siste årene har det vært satt av midler til to midlertidige stillinger, som også er det tallet som brukes i langstidsbudsjettet. Disse kan brukes til ph.d. eller postdok, og har vært brukt til begge deler.

Fra fakultetet har IAKH de siste årene fått ca. tre stipendiater i året: tilknyttet satsinger som HF's karriereløpsprogram (der hver som tas opp, får en stipendiat) eller som mer eller mindre frie midler (med visse føringer). Stipendiater tilknyttet satsinger innenfor fakultetets faglige prioriteringer 2019–23 vil komme i tillegg: Alle de fire satsingsforslagene der instituttet er medforslagsstiller – Humanistisk skolesatsing, Miljøhumaniora, Standardization in the North c. 700–c. 1500, og The Heritage Experience Initiative – inneholder en stipendiat som kan tilfalle IAKH. For 2018 har IAKH fått tildelt midler til to frie stipendiatstillinger av HF. Med de to fra HF og de to som ligger i instituttets eget budsjett, har IAKH fire ph.d.-stillinger til utlysning i 2018. Stillingene fra HF har beregnet oppstart i august. Siden tilsettingsprosessen erfaringsmessig tar noen måneder fra utlysning til startdato, bør fakultetsstipendene utlyses så snart som mulig.

Føringene på fakultetets mer eller mindre frie stipendiatstillinger, og måten disse stipendiatene har blitt fordelt på innad på IAKH, har variert de siste årene. For [tre år siden](#) bestemte dekanatet at fire stillinger skulle tildeles forskningssterke miljøer som kunne bidra til faglig fornyelse; forskergrupper utarbeidet søknader til fakultetet som ble rangert av instituttet. Resultatet var to stipendiater til arkeologi og to til kunnskapshistorie i eldre tid. For [to år siden](#) ble to av fire stillinger gitt til forskere (en i nyere tids og en i samtidshistorie) som hadde fått toppscore (6 eller 7) på prosjektsøknader til NFR; en gikk til UiO Norden-forskergruppen Offentlighet og ytringsfrihet i Norden 1815–1900, og en til feltet Material Studies i

arkeologi og konservering. Dessuten ble en femte stipendiatstilling fordelt direkte fra fakultetet til det faglig prioriterte området arkeologi. [I fjor](#) ble fem stillinger tildelt fast ansatte førsteamanuenser som var blitt tilsatt de siste fem årene (2012–16): De aktuelle ble bedt om å skissere veiledningsområder som stipendøkere kunne søke seg til. En av stillingene ble forbeholdt arkeologi, tre historie. De tre historiestillingene gikk til samtidshistorie; den femte stillingen gikk til konservering.

Alle måtene som har vært brukt de siste årene, har noe for seg; alle har også sine ulemper. Det samme kan sies om alternativer som var fremme i diskusjonene, som helt frie utlysninger og tildeling til/via faggruppene. Det vil være en fordel å finne en modell som er mer robust, så forutsigbarheten øker og styret slipper å diskutere fordelingskriterier hvert år. Det vil også være gunstig om stipendiatfordelingen kan støtte opp under instituttets strategiske mål samtidig som stipendstillingene kan fungere som et første skritt mot en forskerkarriere for særlig talentfulle masterkandidater.

Et hovedargument for fjorårets tildeling var at veiledningserfaring teller stadig tyngre i søknader til NFR og EU om forskerprosjekt, og også ved opprykkssøknader. Disse argumentene er minst like gyldige i år, særlig i lys av [Borg-utvalgets anbefalinger](#) om økte krav til veiledningserfaring ved professoropprykk. Et annet, stadig gyldig argument for ordningen var at nytilsatte gjerne trenger litt tid før de kan få stipendiat via prosjektmidler fra Norges Forskningsråd. Men fjorårets ordning medførte utfordringer både med organisering og vurdering.

Årets fakultetsstipendiat kommer med følgende føringer fra HF: «Instituttet lyser ut stillingene i tråd med egne strategiske planer, men fakultetet krever at stipendstillingene knyttes til sterke forskningsmiljøer. Aktive forskningsgrupper som fikk gode vurderinger i HUMEVAL kan være slike forskningsmiljøer.» Dersom stipendiatene integreres i de fire største faggruppene, må kravet om tilknytning til sterke forskningsmiljøer anses ivaretatt. For de stipendiatstillingene som finansieres med instituttets egne midler, foreligger ingen tilsvarende krav. Integrasjon i faggruppene må imidlertid være en forutsetning.

Instituttene kan velge å bruke fakultetets eller de egne stipendiatmidlene til postdoker i stedet, men må da selv betale mellomlegget. I 2015–17 har IAKH tilsatt flere prosjektansatte postdoker (9, hvorav to på individuelle mobilitetsprosjekter fra NFR) enn ph.d.-stipendiat (5). NFRs mobilitetspostdokstipender er helt åpne, hvilket formentlig gjør behovet for egenfinansierte åpne postdokstillinger mindre. IAKH har fått en mobilitetspostdok hvert av de tre årene denne ordningen har eksistert. Det foreslås derfor ikke at noen av stipendiatstillingene som er finansiert av fakultetet eller instituttet, konverteres til postdokstillinger.

Det foreslås at fakultetets to frie stipendiatstillinger (altså de som ikke er bundet til bestemte personer eller prosjekter eller satsinger) som tilfaller IAKH i 2018, samt to stipendiatstillinger som finansieres med instituttets egne midler, fordeles til fast vitenskapelig ansatte (FVA) som er tilsatt i løpet av det siste året eller vil bli tilsatt før oppstart av stipendiatstillingene. Den FVA blir stipendiatens hovedveileder, og må så fort som mulig ta veiledningsmodulen av UiOs kurs i pedagogisk basiskompetanse hvis man ikke har slikt

kurs fra før, samt delta på seminarer om ph.d.-veiledning i regi av HF eller IAKH. Det forutsettes at de aktuelle faggruppene tar et aktivt, kollektivt ansvar for veiledningen, i den forstand at stipendiaten må legge fram en prosjektplan for faggruppen, og senere legger fram deler av avhandlingen.

Det foreslås at de to stipendiatstillingene fra fakultetet for 2018 lyses ut så snart som mulig innenfor områder som skisseres av de som blir deres veiledere, nemlig Patrick Bernhard og Ulrike Spring, som begge begynte ved IAKH sommeren 2017. I første halvdel av 2018 vil det bli klart hvem som tilsettes som professor i klima/miljøhistorie og førsteamanuensis i steinalderarkeologi. Disse vil få tildelt de to stipendiatstillingene som finansieres av IAKH selv, som lyses ut på samme måte.

Det foreslås at ordningen med at nye fast vitenskapelig ansatte tildeles en stipendiat som knyttes til faggruppene, gjøres gjeldende i hele stillingsplanperioden 2018–22. Når den nye stillingsplanen blir vedtatt, blir det klart hvilke nye stillinger som vil få stipendiat i årene fremover (forutsatt at fordelingen fra HF og den egne finansieringen fortsetter som nå).

I enkelte år vil det trolig ikke være nok nye FVA å fordele stipendiat til. Et spørsmål blir derfor hvordan stipendiatmidler som blir til overs etter at nytilsatte har fått en stipendiat hver, skal brukes. Det innebærer blant annet å ta stilling til hvor åpent stillingene skal utlyses. De kan lyses ut helt fritt – innenfor hele IAKH eller innenfor hvert fag etter en bestemt fordeling: etter antall FVA eller annet. De kan også lyses ut innenfor bestemte felter som styret fastsetter ut fra strategiske eller andre resonnementer. En mellomting er å fordele dem til faggruppene i tråd med størrelsen på disse, og lyse dem ut åpent innenfor gruppens område.

Dersom det foreliggende forslaget til stillingsplan blir vedtatt, vil alle eller nesten alle de tilgjengelige stipendiatstillingene i 2019 fordeles til nyansatte. Det samme er tilfellet i 2021. I 2020 og 2022 blir det trolig få nyansettelser, og tilsvarende mange stipendiatstillinger å fordele på annet vis.

Det foreslås at stipendiatstillinger som ikke fordeles til nyansatte i 2019, 2020 og 2021, brukes til å styrke strategiske forskningssatsinger ved å gi en stipendiat til hver av HFs faglig prioriterte tverrfaglige satsinger som IAKH er med i, samt å legge inn en stipendiat som egenandel i søknader om forskningsgrupper innenfor UiO Norden og eventuelle andre strategisk viktige satsinger som instituttet tar del i. Det forutsettes at styret i hvert tilfelle blir forelagt slike forslag (om stipendiat til andre strategisk viktige satsinger) til godkjenning.

Det foreslås at styret ikke tar stilling til fordelingen av stipendiatstillinger i 2022 eller senere. Så langt fram er rammebetingelsene – ikke minst tilgangen på slike stillinger – usikre. Fra 2021 er det dessuten valgt nytt instituttstyre, som kan finne det lite rimelig at det gamle styret i 2017 ville bestemme stipendiatfordelingen i den nye styreperioden.

Forslag til vedtak:

Nye fast vitenskapelig ansatte tildeles en stipendiat som knyttes til faggruppene. Stipendiatstillinger som ikke fordeles til nyansatte, brukes til å styrke strategiske forskningssatsinger ved å gi en stipendiat til hver av HFs faglig prioriterte tverrfaglige satsinger som IAKH er med i, samt å legge inn en stipendiat som egenandel i søknader om forskningsgrupper innenfor UiO Norden og eventuelle andre strategisk viktige satsinger som instituttet tar del i. Det forutsettes at styret i hvert tilfelle blir forelagt slike forslag (om stipendiater til andre strategisk viktige satsinger) til godkjenning. Ordningen gjelder for stipendiatstillinger tildelt for perioden 2018 til og med 2021.
